

Ungdomsminnen /

Hult, Oskar Walfrid,

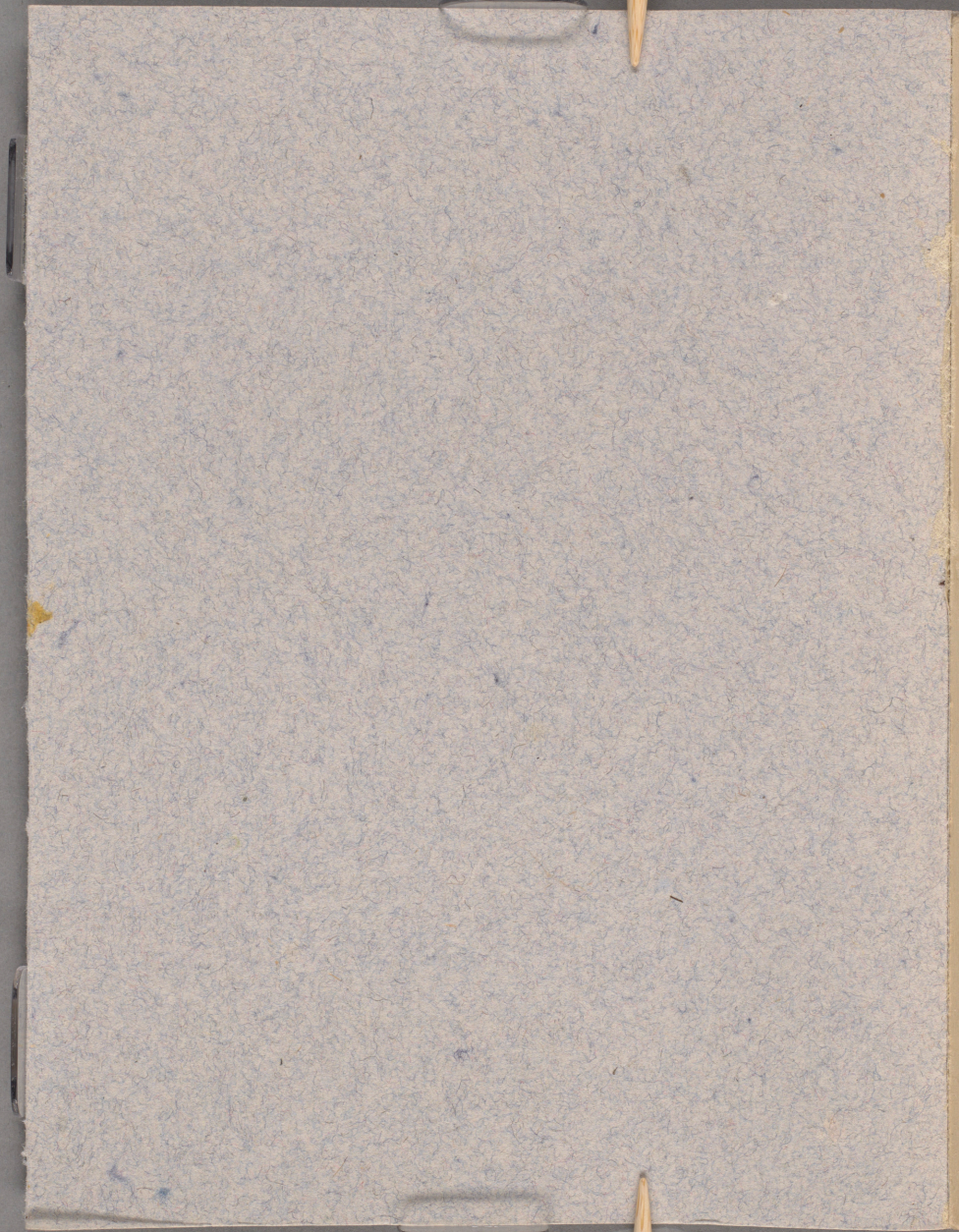
81 A Br.

HULT, O. W.
Ungdoms minnen

Fitt b
(B)

Lthlun
1906

HULT, O. W.

Vin. L.
(Bz)
o

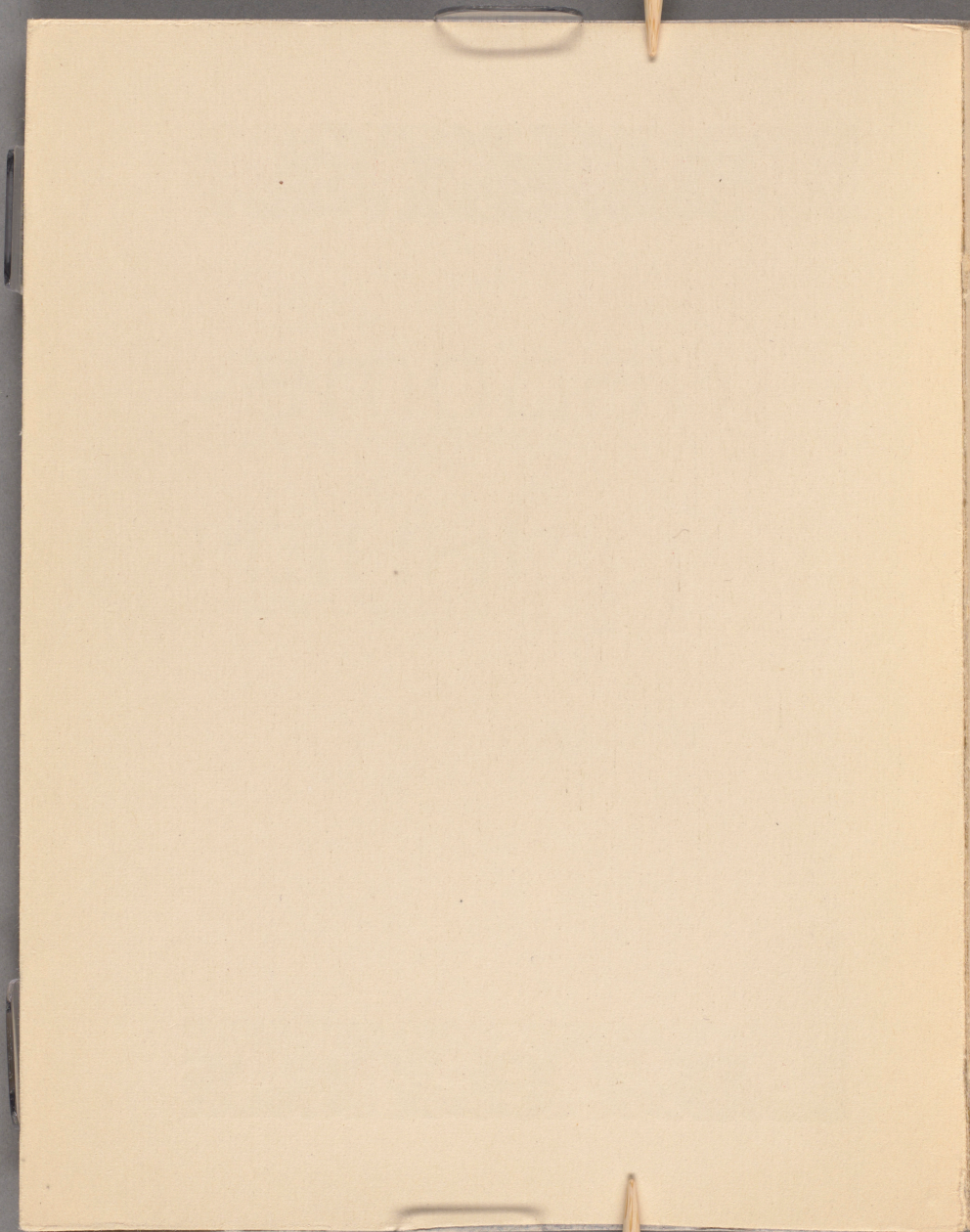

UNGDOMS-

MINNEN

AF O. W.

ENDAST FÖR
SLÄKT OCH
VÄNNER ☞ ☞

MITT HEM.

Mitt hem är skönt; vid randen utaf dalen,
där ligger anspråkslös en hydda låg,
där fridens känsla ej är störd af kvalen;
naturens under skönast där jag såg.

Mitt hem är skönt, då morgonsolen träder
där bortom berget skön och praktfull opp,
och vingad skara morgonhymnen kväder
till lifvets herre med ett nyfödt hopp.

Mitt hem är skönt den klara vinterkvällen,
då karlavagnen hög och praktfull går,
och jorden, inhöljd uti silfverpellen,
en högre glans af himlaljusen får.

Mitt hem är skönt, då höstlig stormil tjuter,
och skogen skälvande och dyster står,
ty allt, ja allt en storhet innesluter,
som mänskoanden uti häpnad slår.

Mitt hem är skönt; på berget har jag sutit
och solens nedgång skådat mången gång,
af stjärnors glans och jordens färgprakt njutit,
tills hjärtat öfverfullt brast ut i sång.

Mitt hem är skönt; hvad mig därmed förenar
en större djuphet åt dess skönhet ger,
det är en moders kärlek, som jag menar,
den blick af ömhet, som mig möter där.

Nystugan juli 1880

BEVÄRINGSVISA.

O, låtom oss sjunga med glädje och mod,
vi äro så unga, och svenskt är vårt blod.
Vår fosterlandskärlek nu bjuder
oss lyda det ord, som så ljuder:
»Gå yngling, och fatta gevär i din hand,
och lär att försvara ditt fädernesland».

Vid Herren vi svära med hjärtat i brand:
»Vår stolthet och ära, vårt fädernesland
skall ingen med våld från oss rycka.
Må kronan i årtal smycka
vår vördade konung, så ädel och god,
vi tillhöra honom med lif och med blod.»

Men än blomstrar freden och därmed vårt land.
Vi träda på heden, geväret i hand;
med dundrande stämma det talar:
»O, son utaf Svithiods dalar,
om du går att strida för konung och land,
jag blifver så trofast ett värn i din hand.»

Må därför dess värde vi uppskatta rätt,
att vi må bli lärde med dess bajonett
på äkta maner till att fäkta,
ty svenskar, det äro vi äkta,
och utur dess rör, hvars kaliber är god,
i pricken vi skicka det ljugande lod.

Och låt oss marschera på fädernas sätt;
af fruktan formera en hastig reträtt
var aldrig i svenskarnes tycke,
men raskhet i benen lik' mycke'
det fordras att framåt och segrande gå,
som att i reträtten till säkerhet nå.

Dock Herran vi lofva för fridsälla dar;
dess dyrbara gåfva ej uppskattad var
af någon till hela dess värde,
och blodtörst än aldrig vi närde.
Men om man vill röfva vår frihets banér,
vi dö eller segra på svenskars manér.

Christineholm i maj 1880.

VID MIN FADERS GRAF.

Med vördnad mellan grafvarna jag träder
uti de dödas tysta hvilostad.

Jag stannar ej, hvar gyllne vårdar kläder
de rikligt prydda grafvar där i rad;
nej, drifven af en inre makt jag ilar
till grafven, där min käre fader hvilar.

Jag känner väl igen den lilla kullen,
fast ingen namnskrift öfver den man ser.
Och blommorna, som spirat här ur mullen
så sköna, fastän vilda mot mig le,
och vinden, som dess kalkar sakta rör
en fridens hviskning till mitt hjärta förer:

»När troget man har fyllt sitt kall i lifvet,
och då man pröfvad, men i hjärtat nöjd,
sig i sitt öde fogat undergifvet
och är af dagens tunga möda böjd,
då är det skönt när aftonstjärnan tänder
sitt bloss och tyst en fridens hälsning sänder».

Han lefde och han dog, min fader kära,
väl lika okänd, som hans graf nu är;
men hvad är det, som män'skor kalla ära,
det tomma glitter, som blott ögat ser,
mot dygdens flamma, som den ädle värmar,
då andras väl med möda han beskärmar.

Nystugan i augusti 1880.

TILL MIN MODER.

Tag emot min enkla hyllning, moder;
ur ett tacksamt hjärta är den gången.
Från min barndoms sköna minnesstoder
stämma änglaröster in i sången.

Barnets rena, oskuldsfulla drömmar
vända åter i en ny gestalt;
när i minnet änglatonen strömmar
genom hjärtat, renas känslans halt.

Därföre i dag min tanke höjes
utaf känslan, lyftad öfver gruset;
jag är glad, ifall det däri röjes
någon stråle af det högre ljuset.

Rörd jag minns, då än som barn jag lekte
uti ostörd yra omkring dig.

Ack, den milda hand, som då mig smekte,
rörs af modersomsorg än för mig.

Men hur blef du ofta lönad, moder,
för din omsorg, all din tunga sträfvan.
Ack, hvem såg de bittra tårefloder
och ditt ädla hjärtas tysta bäfvan.

Och hvem kände väl din bittra smärta,
då med trots din kärlek blef bemött,
då ditt ädla, ömma modershjärta
mången gång blef grymt tillbakastött.

Ack, förlåt de arma, hvad de felat;
ångerns udd blef ofta nog dem bitter.
Oftast har man nog din vilja velat,
men en grym despot i hjärtat sitter.

Och det goda, som du alltid sådde
utaf ädelt nit i unga bröst,
spirar nog, fastän det straxt ej grodde,
än till mognad uti livvets höst.

Gläd dig, moder, fast i livvets sommar
ofta nog med ogräs säden blandas;
gläds och tro, att din plantering blommar
ren och ljus, när skördedagen randas.

Se omkring dig barnakretsen sluten;
gladt och hjärtligt hälsas du i dag,
ty en tid af sexti år förfluten
har förklarad dina ädla drag.

Och för oss du bar den tyngsta smärtan,
oss det gällde, då du bittrast led.
Därföre i dag de unga hjärtan
bilda tacksamhetens syskonked.

Men ett bittert minne därvid vaknar;
uti kedjan synes länkar fela;
dock, du ser, hvad här ditt öga saknar --
länkarna, som höra till det hela.

Barnen lifvas utaf högre andar;
jollrar han, din lilla dotterson,
hörs däri hans moders röst, som blandar
in sin tacksamhet däruppifrån.

Och därborta uti fjärran väster
sitter ett af dina barn och tänker;
hennes själ bland oss i dag sig fäster,
och med oss hon dig sin hyllning skänker.

Och din make, som gick bort ur tiden,
se'n åt oss han bärgat dagens skörd,
blickar nu hit ned, och samvetsfriden
talar ur hans blick, af kärlek rörd.

Hell dig, moder, hädangångna andar
bringa dig sitt tysta lof i dag.
Fridens ande tyst sin stämma blandar
med ditt ädla hjärtas lugna slag.

Stockholm den 28 februari 1885.

UR LIFVET.

Ren hennes blick som vårens himmel var,
då ej ett moln syns dölja azurfärgen,
och mild som solens stråle, då den far
att bära morgonbudet öfver bergen.

Hon ägde ej de regelbundna drag,
som konstnärn älskar att på duken härma,
men skön ändå hon ägde det behag,
som tolkar själens eld och hjärtats värma.

Hon var helt ung ännu, blott sjutton år,
nyss väckt ur barnets oskuldsfulla drömmar,
just vid den tid, då känslan morgnad går
att bada sig i lifvets purpurströmmar.

En man hon såg, på varma löften rik,
och känslans eld i hennes bröst han tände;
för hennes själ hans stämma var musik,
hans varma blick en himmel henne sände.

Men faran döljer sig i blomstersnår,
när känslans makt förståndets kraf beveker,
och sjuttonårig dygd ej säker går,
när vingad gud med hennes känslor leker.

Hon föll för känslans ström, den brusande,
hon älskade och älskades tillbaka.
För lifvets sällhet, den berusande,
hon hade mod att dygdens pris försaka.

Hon skulle snart med smärta lära få,
hvad älskarns gunst mot världens dom betydde,
då för två barnaögon, himmelsblå,
förföraren från hennes sida flydde.

Nu kom en tid, på bittra stunder rik,
den grymt bedragna känslans djupa smärta,
det mollackord i kärlekens musik,
som bryter fram ur sköfladt kvinnohjärta.

Men liten son mot sorgsen moder log,
och modersnamnet smekte hennes öra;
så hoppfullt åter hennes hjärta slog,
då detta ljufva ord hon först fick höra.

Hon mången gång blef kränkt af deras hån,
som högst af allt det tomma skenet skatta,
och då hon talade till älskad son,
som om han redan lärt att orden fatta:

»Du skall min styrka bli, när du blir stor,
men kanske att en yttlig värld behaga,
du skall förakta då din arma mor,
se'n själf du lärt att oskulden bedraga.

Men nej, din mor skall älska dig så ömt,
att världens dom ej kan din själ bedåra,
att då mitt fel, men ej min sorg du glömt;
du blir för god att värnlös oskuld såra.»

Så tröstades den arma i sin nöd,
när om sin älsklings framtid gladt hon drömde;
fast hårdt hon sträfvade för dagligt bröd,
vid barnets fröjd sin fattigdom hon glömde.

Ack, hvarför sårar man så hjärtlöst, kallt,
den som så gäldar, hvad en annan brutit,
då hennes kärlek dock kan offra allt
för frukten af den sällhet, som hon njutit.

Och hvarför går man skonsamt, tyst förbi
den man, som hederns första lagar glömde,
men höjer emot den föraktets skri,
som oskuldsfullt om manlig trohet drömde.

New-York i dec. 1890.

EN MARTYR.

Uti en skön och fridfull trakt,
långt ifrån stadens dystra prakt,
två troгна makar bodde
samt deras ende son med dem,
som i sitt sköna barndomshem
så fri och lycklig grodde.

Hans fader hatade det tvång,
som med en dyster, afmått gång
de ungas sinnen böjer.
»Med frihet blott» — så sade han —
»den ädla stolthet fostras kan,
som sig mot ljuset höjer.»

Och intet kallt pedantiskt tal
om synd och straff och om moral
en slafvisk fruktan närde
i sonens bröst, men modrens blick
till djupet af hans hjärta gick
och godhet honom lärde.

Och därför svärmade han fri
och trodde glad på harmoni
hos släktet som naturen.
Han såg med fröjd mot himlens hvalf,
och tyst hans själ af sällhet skalf,
mot ljusets rymder buren.

Han såg från bergets fria topp,
hur solens barn, den ljusa tropp,
sig lägrade kring fälten
och speglade sig muntert i
den klara älf, som flöt förbi
emellan blomsterbälten.

Då häfde känslans våg hans bröst,
och han förnam det ädlas röst
ur djupet af naturen:

»Så skönt som morgonljuset går
blott sanningen, där glädjen rår,
i ädla hjärtan buren.»

Och mången kväll förtjust han såg,
hur ljuset på sitt aftontåg
den sköna nejden smekte,
hvars himmel än, fast dunkelt brann,
när natten tyst sin slöja spann,
där lundens fläktar lekte.

Då kvad han: »Härlig solen är,
när hon från zenit dagen klär
och med sin rik'dom prålar;
men skönare ändå hon går,
när lunden sin godnattkyss får
af milda aftonstrålar.»

Så fostrades hans unga håg
af allt det sköna, som han såg
kring hemmets ljusa trakter.
Hans öfvertygelse slog rot,
ej skadad af ett diktadt hot
om onskans andemakter.

Till fadren sade han en dag:
»Du såg så mycket mer än jag.
Säg fader, är det icke
långt mera skönt ännu att se
under den himmel, som syns le
så härligt hvar vi blicke?»

Hans fader svarade: »Min vän.
du pröfvade så litet än
af saknad eller smärta
och anar ej, hur hemmets bo,
som gaf din barndom skydd och ro,
är dyrbart för ditt hjärta.

Men mannen fostras ej i frid.
Gå ut, min son, i livets strid
och dina krafter öfva.
Var god, men oförskräckt och sann.
Den är ej värd att kallas man,
som svekets väg vill pröfva.»

Rörd sonen svarade därpå:
»Jag tror dig, far, men jag vill gå
och se mig om i världen.
Min bardom här så gladt förflöt,
men minnet af den fröjd, jag njöt,
skall blott försköna färdan.

När från sitt hem han tog farväl,
de gamlas smärta i hans själ
ett dunkelt gensvar födde.
Då han gick bort, så tyst han göt
en suck, och ur hans öga flöt
en tår på kind, som glödde.

Den var ej bitter, denna tår,
ett daggstänk blott i lifvets vår,
från känslans rymd, den ljusa,
den gick, en ensam mollton lik --
en vemodssuck i skön musik
— då glädjetoner brusa.

Ty lifvet log emot vår vän,
och hoppet göt sitt skimmer än
så tjusande däröfver.
Och smärtan flyr ur hjärtats bo,
när lifvets glädjeton till ro
hvar osäll känsla söfver.

Ty än hans lif var blott en lek.
En lusttur lik, vid vestans smek,
kring ljusförmälda vatten,
där glädjen dagens dyrkan får,
och friden som en engel går
kring stränderna i natten.

* * *

Men snart hans sköna dröm försvinner;
i lifvets bittra kamp han lär,
hur dunkelt glädjens låga brinner,
där friheten förtrampad är.

Af lögn en pyramid han skådar,
som lappats tusenden af år,
samt en förblindad hop, som knådar
den smuts, hvaraf dess höjd består.

Och öfverst ser han verkets krona,
tyrannen i sin gyllne prakt,
som likt en gud har rätt att skona,
men äfven krossa med sin makt.

Och hela vägen ned sig sträcker
det våld, som härskar öfver våld,
tills det den armes skuldra räcker,
hvars både kropp och själ är såld.

Han ser, hur mödans son försmäktar,
fastän han skapar öfverflöd;
med lönen, som han får, han mäktar
ej skaffa sina kära bröd.

Allt detta ser han, mycket annat,
som sångmön blygs att nämna här. —
Han ser ett lif, som är förbannadt
inunder våldets mörka här.

* * *

Då tänder vreden tyst sin bittra flamma
uti hans varma, ungdomsfriska barm.
Och ädla tankar, som från ljuset stamma,
han ljungar fram med obetvingad harm:

»Förtrycket rufvar öfver mänskligheten,
och mörkrets makter spinna sina nät;
men lumpenheten vandrar, fräck, förmäten,
med härskarmin i lögnens svarta fjät.

Med religion man adlade förtrycket
och gjorde Gud till våldets bundsförvant,
och för effektens skull i röfvarstycket
man lade »Himlen» bakom nödens brant.

När slafven under mödans järnok dignar,
man säger blott, att det är Guds behag.
Och hycklad fromhet, »Herrans makt», välsignar
när själfva Satan lånar gudadrag.

För män'skor stängdes lyckans sköna tempel
med samhällslögnen »Enskild egendom».
Den arme, märkt med slafvens dystra stämpel,
från guldbehörskad män'skomarknad kom.

Men guldtyrannens son till jorden födes
med laglig rätt till tusendens produkt,
och af en dådlös lättja fritt förödes
den trägna mödans välförtjanta frukt.

Men åldrig slaf om lifvets nödortt tigger,
fast lifslång möda sög hans hjärteblod,
och lifvets fröjd, hans stulna lycka, ligger
förkrossad under guldets ärestod,
ty ingen lag den armes rätt beskyddar,
och tyst han dör på nödens hemska bål.
Men på hans graf man ädelmodigt kryddar
hans bittra lott med — Himlens ljusa mål.

Men sällhetslöften kunna icke kufva
de hemska kval, som stillas blott med bröd.
Och mången, som på brottets väg sågs rufva,
drefs dit, förtviflad af en kvalfull nöd.

Förgäfves lagen skakar hämnens bila,
när brottslingen i mörkret väpnad går.
Ty nattlig mördarklinga skall ej hvila,
där lagen själf på blod- och guldgrund står.

Sålänge lagligt rövvarvälde stirrar
från blodig och förpestad samhällshöjd,
och proletären hem- och fridlös irrar
inunder våldets alla makter böjd,
sålänge dygden ingen fristad äger
och män'skorätt står under penningmakt,
skall hemska dåd förmörka dyster trakt,
där man på guldvåg män'skovärdet väger.

Du mäktige, som trampar på de lagar,
som lifvet skref i hvarje män'skas bröst,
om du har hjärta för den nöd, som klagar,
hvi höjes ej för sanningen din röst?

Och du, som liknöjd låter dig förtryckas,
där nöd och armod reda tidig graf,
med frihet bör ditt män'skovärde smyckas;
du har ej rättighet att vara slaf!

Åck, låt den makt, som ljusets fackla höjer,
sin eld få gjuta i din dunkla själ!
Att du må se det vanvett, som fördröjer
vår sköna seger, mänsklighetens väl!

Se, hur med våld de sanningar förföljas,
som ljuset skref med outplånlig skrift,
och hur med smuts det ädlas fana höljes,
när lögnens pesthål sprida deras gift!

Men dagen vakar bortom nattens gränser
och ilar fram i evigt segertåg.
För hoppets tjusta öga redan glänser
vår sköna morgonrodnads purpurvåg!

Ty män'skan föddes ej till jorden, bröder,
att under lumpna krämarvälden stå.
Nej, fritt som dagens sköna eldklot glöder,
skall hon i ljus sin ädla bana gå!

Naturen själf det lumpna våld fördömer,
som nämnde jorden enskild egendom
och sniket hennes rika skatter gömmer,
dem hela mänskligheten dock rår om.

Ty jordens egna söner skola dela
som bröder, hvad en gifmild moder gaf;
då härskar sanningen uti det hela,
och ingen blir åt egen broder slaf.

En gång skall lyckan bo i ljusa nejder,
där sanningen skall värna hennes ro.
Och väpnade för fredens glada fejder
på ljusa fält, där rika skördar gro,
vi skola lifvets ädla fröjder smaka,
som syskon i en trofast sluten ring,
och ingen skall en mänsklig fröjd försaka,
ty glädjen räcker hela laget kring.»

* * *

Så förutsade segerviss vår hjälte,
hur lögnens dystra välde skall förgå,
och sanningen ett härligt frihetsbälte
af ljus omkring en rensad jord skall slå.

Så skönt därvid hans milda öga glödde,
som källan, kysst af sol och sommarbris.
Ty hoppet för hans själ de blommor strödde,
som växa blott i glädjens paradys.

Han drömde om ett lif i ljusa dalar
ibland en ädel, frigjord mänsklighet;
där hvarje blick om ostörd sällhet talar
och om en trofast, okränk't redbarhet.

* * *

Men våldet står med skärpta vapen
och hör den ädles djärfva tal:

»Hvad — går den lös nu, galenskapen,
att denna tupp om frihet gal!

Men nej, det ondsken är, som rasar
i ett af henne härjadt bröst.

Det är en själ, som icke fasar
att trotsa maktens helga röst!»

Så sagdt, och våldets brandvakt fälde
mot ynglingen sitt skarpa stål.

— »Mot maktens borg din äflan gällde,
men nu blir fängelset ditt mål!»

Så ljödo hånfullt smäderopen
ur mången tanklös män'skas bröst,
men mången stod så tyst bland hopen,
i minnet gömmande hans röst. — —

Men ynglingen för ljuset gömdes
uti en plats för tysta kval,
och till en våldsamt död han dömdes
för vildt och hädiskt frihetstal.

Kring afrättsplatsen sakta sväfva
hans ord, som blott en bödel hör:
»För sanningen var skönt att lefva,
men lycklig dock för den jag dör. — — »

Denver i december 1889.

UR LIFVET.

I fattig mans koja den arme var född,
hvars lefnad jag här vill beskrifva.
Min skildring skall ej bli med blommor beströdd,
blott tälja en lefnad, som blifvit förödd,
men kunnat långt skönare blifva.

På gården hos »Nådig Baron» såsom smed
förtjände hans fader sin föda.
Så tungt föllo slagen mot klingande städ,
från morgonens timma, tills solen gått ned,
och tolkade gårdssmedens möda.

Men fadren blef borttryckt i mandomens år;
hans son var ett barn då, dessvärre.
Och sonen, han grät mången saknadens tår
och började lifvet i fadrens spår;
så ville baronen, hans herre.

Två dagar i veckan i skola han gick,
de öfriga stod han i smedjan;
på lediga stunder han inhämta fick
den kyrkliga vishetens anda och skick
och lära katkesisk tillbedjan.

Han böjde sig nöjd för den starkes behag,
som han trodde behärskade världen,
och flämtande takten till blytunga slag,
han insöp i smärtsamma, halfkväfda drag
den rök, som sig spridde från härden.

Så flydde hans barndom, så mödosamt tung;
han fick knappt en nödortfing föda.
Han hostade blod för sin husbondes pung,
men husbonden for kring sin mark som en kung
och gladdes åt lofvande gröda.

När vårsolen höjde mot zenith sin gång
att fälten och lunderna smycka,
och fåglarna sjöngo sin gladaste sång
om lekande vindar, då dagen är lång,
om sommarsol, frihet och lycka,

då drömde den arme en underlig dröm
om frihet och lycka med tiden;
han drömde om storverk, om guld och beröm,
att hans namn skulle glänsa på framtidens ström,
långt sedan hans dag var förliden.

Han lämnade smedjan, som böjt hans gestalt
och samlat sin rök kring hans hjärta;
tog afsked af modren, som väfde och svalt,
och fann det i hemmet så dystert och kallt
med nödens och saknadens smärta.

I närmaste storstad han landade glad —
där fanns nog den lycka, han sökte —
såg praktfulla, glänsande stenhus i rad
och böjda gestalter på söndagsparad
samt hur skyhöga skorstenar rökte.

Där njöt han sin dag på en stor fabrik,
placerad i damm bland maskiner.
Där hemma han hörde dock lundens musik;
här höres blott förmännens brådiskande skrik
samt ett hjulverk, som gnisslar och hviner.

Så tiden adderade, trög i sin gång,
ett tiotal år till hans lefnad.

Ännu var hans dag lika tröttsam och lång;
han kände så bittert, att lönslafvens tvång
ej tillåter lycka och trefnad.

Till slut kom dock lyckan med gynnande bris;
en seger han vann åt kulturen.

Sitt hufvud han bar på sitt vanliga vis,
då han mottog den rättvisa hyllningens pris,
där hans grönskande lager var skuren.

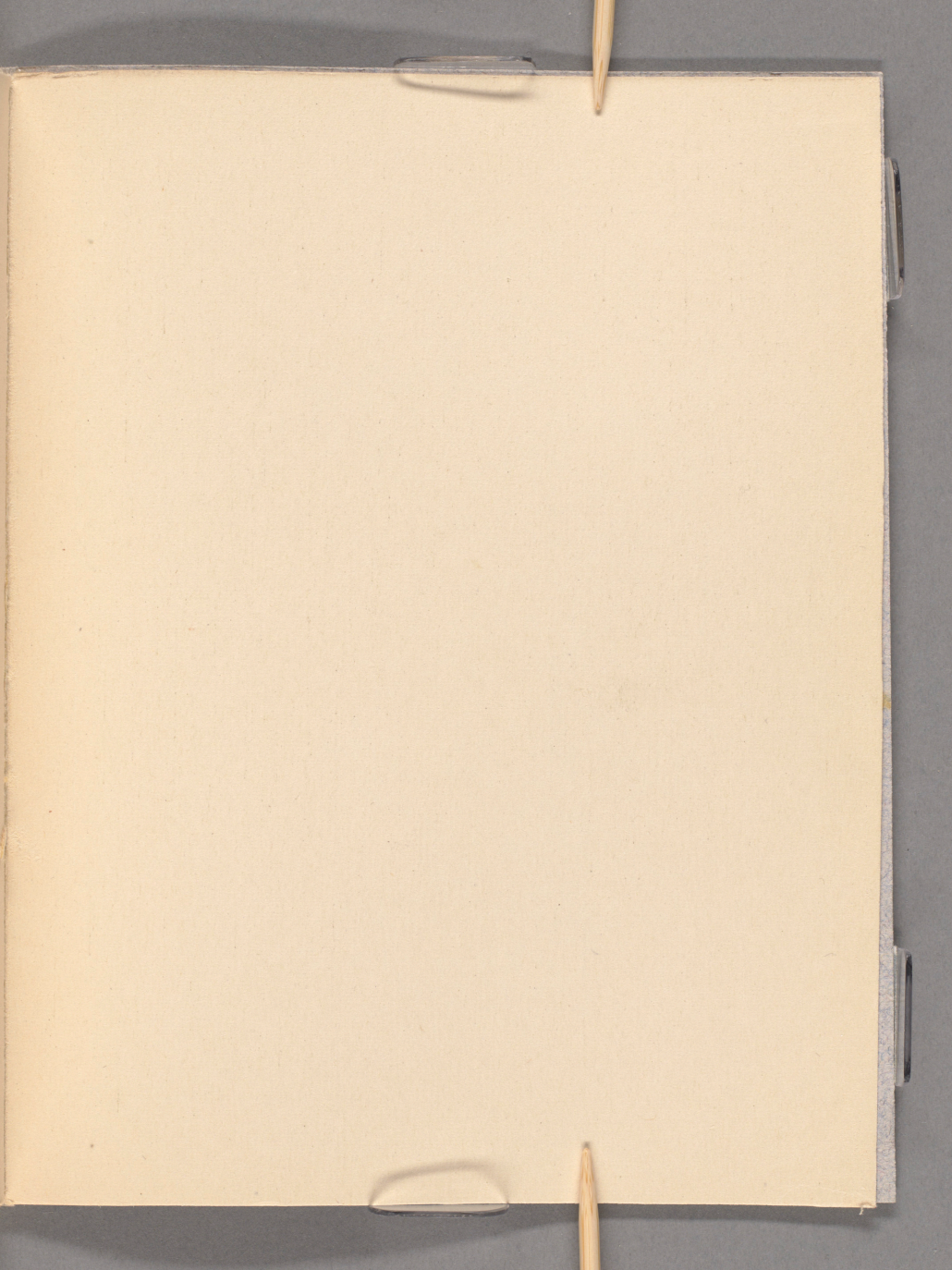
Men kort var hans lycka, hans tid var förbi;
ett offer för hjärtlösa öden
hans lifskraft var uttömd i hårdt slafveri.
Ur armodets käftar han känner sig fri,
men famnas i stället af döden.

Hans dödsruna ristades glänsande, skön;
han fick det beröm, han förtjänat.
Man talade vackert om arbetets lön
och manade andra till liknande rön,
ty det är ju ingen förmenadt.

Om bortgångna snillen man alltid var mån; —
vår vän fick en gravvård, som blänkte.
Men höstvinden far omkring stenen med hån
och bleker det guld, som åt armodets son
det redbara sträfvandet skänkte.

New-York i november 1890.

STOCKHOLM 1906
GUSTAFSON & PÅHLSONS BOKTR.

